

Handleiding

Het bos door de ogen van ...

8 - 10 jaar



NMEC DE HELIX
Hoogvorst 2
9506 Grimminge
dehelix@lne.vlaanderen.be
tel. 054 31 79 50
www.dehelix.be



lne.
Departement
Leefmilieu,
Natuur en
Energie



Fiche voor de gids	Het bos door de ogen van ... (herfstversie)
Materiaal voor de gids	<ul style="list-style-type: none"> • Schoudertas • Begeleidende fiches • Zeven maskers (drie maal) • 11 spelkaarten Slangenspel: Gedrag in het bos • Ferrariskaart van de omgeving • 7 bomen- en struikenfiches • 5 lintmeters • zwammenfiches • 12 loepepotjes in washandjes • 12 zoekkaarten van bodemdiertjes • 2 rolletjes kleefband en 2 scharen • 5 spelkaarten EMO-spel 'Het einde van de bomen' • Foto van koninklijke hamer • Voorwerp met FSC-label
Materiaal voor de kinderen	<p>Per 2 leerlingen Plastiek zakje met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkblaadje • Potlood • Kaartje met dubbelzijdige kleefband <p>De zakjes gaan per klas in een houten bakje</p>
Verloop	
<p>Samen gaan we op ontdekkingsstocht naar het bos. Tijdens de tocht zijn er verschillende stopplaatsen. Op elke stop kijken de kinderen door de ogen van 'iemand' of 'iets anders' en beleven zij het bos als</p> <p>Een laars (welkom – raadsels en inleefopdracht)</p> <p>Een kunstenaar (het bos vroeger en nu)</p> <p>Een hond (het bosreglement - zorg voor het bos)</p> <p>Een loofboom (de levensgemeenschap van het bos)</p> <p>Een pissebed (de bodemdiertjes als opruimers)</p> <p>Een onderzoekster (bomen zuiveren de lucht – het bos met recreatieve functie)</p> <p>Een boswachter (het bos levert hout - is een leefruimte voor planten, dieren en zwammen - zorg voor bossen in de wereld)</p> <p>Alle figuren samen (evaluatie)</p>	

WELKOM: HET BOS DOOR DE OGEN VANEEN LAARS

WAAR?

In de tuin van de Helix.

We gaan vandaag op ontdekkingsstocht naar het bos.
Onderweg ben jij niet meer Janneke of Hannes.
Leef je telkens in iemand of iets anders in en bekijk het bos met andere ogen.

Die iemand, of het kan ook een voorwerp zijn, stelt zichzelf voor in een raadseltje.
Luister goed en raad wie of wat het is.

INTRO

Ik ga graag op pad.
Op stap per twee.
Iedereen volgt flink mee.
Spatten in het nat.
Lekker modderbad!
De berg omhoog!
Vijf tenen houd ik droog.

Ra ra, wat ben ik?

Antwoord: een laars

*Drie kinderen kijken door het masker van de laars.
De kinderen met het masker lopen voorop.
Wat ziet en voelt de laars tijdens een wandeling door bos en veld?
Opgelet! De laars ziet de wereld laag bij de grond.*

Wat heeft de laars gezien en gevoeld tijdens de staptocht?

- *De laars zag een pad met stenen, plassen, plantjes aan de rand in de wegberm, ...*
- *De laars voelde het koude water, de glibberige modder, de scherpe stenen, het zachte gras, de warme of koude voeten, ...*

HET BOS DOOR DE OGEN VANEEN KUNSTENAAR

WAAR?

Op weg naar het bos.

INTRO

Ik gebruikte penseel, verf en papier.
Zo tekende ik het landschap met plezier,
zodat jij het nu kunt bekijken
en het bos van nu met vroeger kunt vergelijken.

Ra ra, wie ben ik?

Antwoord: een kunstenaar

Drie kinderen kijken door het masker van de kunstenaar.

Hoe kijkt een kunstenaar naar de omgeving?

Welk penseel zou hij hier gebruiken? Welke kleuren van verf?

Waarmee zou hij beginnen? Wat gaat hij schilderen?

MATERIAAL

Ferrariskaart van het Raspaillebos

HET BOS VROEGER EN NU

Eind 1700 trok graaf de Ferraris met landmeters en tekenaars door Vlaanderen. Zij brachten het landschap in kaart: elke weg, bos, beek, huis ... werd opgetekend.

Kaart van Ferraris tonen. Op de kaart aanduiden waar de groep nu staat.

Wat zag de kunstenaar die met Ferraris meekwam hier op deze plek?

Bomen. Toen stond je hier midden in het bos.

Wat is er dan met het grote bos van vroeger gebeurd?

De mensen hebben het bos op vele plaatsen gekapt.

Waarom hebben de mensen dat gedaan?

Ze hadden hout nodig als brandhout, om huizen te bouwen, om meubels, gereedschap of papier te maken.

Doordat er steeds meer mensen kwamen, was het noodzakelijk dat er meer voedsel gekweekt werd en er meer huizen gebouwd werden. Waar vroeger bos was zie je nu weilanden en akkers.

Wat wordt er op de akkers gekweekt?

De boeren gebruiken de akkers om er graan, aardappelen, bieten, maïs ... op te telen.

Welke dieren zie je in de weilanden?

Koeien, paarden en schapen.

Kunnen er nu nog steeds bossen zomaar gekapt worden?

Neen, in Vlaanderen zijn er wetten om de bossen te beschermen en te behouden. Telkens als een bos gekapt wordt, moet er terug bos aangeplant worden. In bepaalde streken, bijvoorbeeld rond steden doet men zelfs inspanningen om van landbouwgronden terug bos te maken. Herbebossing noemt men dat. Zeker in Oost- en West-Vlaanderen is er weinig bos en zou er in de toekomst terug meer bos moeten komen.

Leven er nu nog steeds veel wilde dieren in het bos?

Vroeger waren de bossen hier gevaarlijke plekken, want er woonden wilde dieren zoals beren, wolven, dassen, vossen, reeën en wilde zwijnen. En tussen de bomen lagen struikrovers op de loer. Wie door een bos moest, zorgde er dus voor dat hij goed bewapend was.

Tegenwoordig zijn onze bossen niet meer eng. De wolven en de beren zijn verdwenen. Maar gelukkig zijn er nog genoeg andere spannende dieren zoals reeën, vossen, roofvogels, eekhoortjes ... te vinden.

CREATIEVE OPDRACHT

Bekijk de omgeving door het oog van een echte kunstenaar.

Maak een kunstwerkje met allerlei materiaal uit de natuur.

Hier mag je plukken.

Wees wel spaarzaam en voorzichtig: neem van alles wat je wilt gebruiken slechts een klein stukje.

Jullie krijgen per twee een kaartje met dubbelzijdige kleefband waarop het kunstwerk gemaakt wordt.

Nadien wordt het kunstwerk in het plastic zakje gestopt.

MATERIAAL

Per twee kinderen

een kaartje met dubbelzijdige kleefband.

een genummerd plastic zakje.

Ieder groepje krijgt een nummer en onthoudt dit.

HET BOS DOOR DE OGEN VANEEN HOND

WAAR?

Aan de ingang van het bos.

INTRO

Dat vind ik fijn: 'een wandeling in het bos'.
En lekker ronddraaien in het mos!
Wat hoor ik daar? Geritsel in het struikgewas.
En al die heerlijke geurtjes! 'k Wou dat ik dichtbij was!
'k Wil tussen de struiken rennen
en alles verkennen.
Maar iets houdt mij tegen,
een leiband verspert mijn wegen.

Ra ra wie ben ik?

Antwoord: een hond

Drie kinderen kijken door het masker van de hond.

Hoe groot is de hond?

Wat ziet/ruikt de hond?

Wat doet de hond graag tijdens een boswandeling?

Wie heeft thuis een hond?

Als je ermee gaat wandelen in het bos, houd je hem aan de leiband?

Waarom doe je dat?

Welke schade kan een loslopende hond aanrichten aan het bos?

Honden gaan graag op verkenning, maar verstoren daarbij allerlei dieren. Zeker in de lente, wanneer de dieren jongen hebben, is het belangrijk dat de dieren gerust gelaten worden.

Ook in de winter wanneer de dieren in het bos weinig voedsel vinden en ze een winterslaap of winterrust houden, zijn ze kwetsbaar. Als ze verstoord worden en moeten vluchten, verbruiken ze vroegtijdig hun vetreserve die ze eigenlijk nodig hadden om de winter door te komen. Bij herhaaldelijke verstoring door loslopende honden raken dieren in het bos verzwakt en worden ze gemakkelijker ziek of halen ze niet eens de lente.

SLANGENSPEL: GEDRAG IN HET BOS

Het baasje van de hond heeft in het bos een hele boel dingen gedaan die echt niet kunnen.

Ieder krijgt een kaart met rechts een afbeelding van allerlei dingen die niet mogen in het bos.

Samen gaan we het baasje van de hond aanleren wat hij niet mag doen en hoe hij zich moet gedragen in het bos.

De kaart met start is het begin van een ketting of slang en wordt getoond aan de groep. Wie de kaart heeft met de uitleg die bij de tekening hoort, leest de uitleg voor en vult de ketting aan. Ga zo verder tot alle kaarten aan bod zijn gekomen.

Nu weet het baasje van de hond wat mag en niet mag in het bos!

MATERIAAL

Slangenspel: gedrag in het bos.

Waarom is er een bosreglement nodig?

Er is in Vlaanderen niet veel bos meer. Het is belangrijk dat we zorg dragen voor wat nog overblijft. Daarom is een bosreglement nodig.

Waar staat het bosreglement meestal?

Aan de hoofdingang van het bos staan borden met pictogrammen die tonen wat mag en niet mag in een bos.

Ook aan de zijingangen kan je soms diezelfde pictogrammen terug vinden.

Wie houdt er toezicht in het bos?

De boswachter.

LAAT HONDEN NIET VRIJ RONDLOPEN.

BESCHADIG DE BOMEN NIET.

PLUK OF VERTRAP GEEN BLOEMEN OF PADDENSTOELEN.

MAAK GEEN LAWAAI.

VERLAAT DE PADEN NIET.

KLIM NIET IN DE BOMEN.

VERMIJD LAWAAIERIG EN VERVUILEND VERKEER.

LAAT GEEN AFVAL ACHTER.

MAAK GEEN VUUR.

VANG GEEN (JONGE) DIEREN.

HET BOS DOOR DE OGEN VANEEN LOOFBOOM

WAAR?

Op een open plaats waar verschillende soorten bomen zijn.

INTRO

In de vroege lente staan aan mijn voeten anemoontjes.
In de zomer zingen in mijn armen de vogels hun toontjes.
In de herfst speelt de wind in mij en laat ik mijn blaadjes los.
In de winter sta ik helemaal naakt in het bos.

Ra ra wie ben ik?

Antwoord: een loofboom

Drie kinderen kijken door het masker van de loofboom.

Wat is een loofboom eigenlijk?

Een boom die al zijn bladeren in de herfst laat vallen.

Alle kinderen doen de onderstaande inleefoefening.

De drie kinderen met het masker vertellen nadien hoe hun reis als boom is verlopen.

INLEEFOEFENING

Sluit je ogen.

Plaats je voeten een beetje uit elkaar stevig op de grond.

Ontspan je benen. Alles wordt heel zwaar.

Je zakt verder en verder in de grond.

Stel je nu voor dat je een boom bent.

Je wortels reiken ver in de grond.

Je moet veel moeite doen om water op te zuigen.

Steek je armen als takken hoog in de lucht.

Spreid je vingers.

Zo heb je veel takken.

Adem diep in.

Adem langzaam uit.

Jouw blaadjes happen naar lucht.

De wind waait door je blaadjes.

Er nestelen vogels in je.

Voel de vogelpootjes op je takken.

Kom nu stilletjes aan terug.

Laat je armen zakken.

Verlaat de boom die je bent.

Goede reis gehad als boom?

Variant: **Zijn als een boom**

Bomen hebben allemaal iets bijzonders. De ene boom staat met zijn takken recht omhoog. De andere boom wiegt mooi met de wind mee.

Zoek een bijzondere boom. Verplaats je in die boom. Ga staan als die boom.

Beweeg als die boom.

Welke boom heb je gekozen?

Hoe was het om een boom te zijn?

WAARNEMING VAN BOMEN EN STRUIKEN

Je krijgt per groepje een bomen- of struikenfiche.

Ga naar de boom of struik en doe aan de hand van het werkblaadje alle opdrachten.

MATERIAAL

Per groepje

een bomen- of struikenfiche:

- Tamme kastanje
- Amerikaanse eik
- Zomereik
- Esdoorn
- Lijsterbes
- Vlier
- Hazelaar

een lintmeter voor de groepjes met werkblaadje boom

Per twee kinderen een werkblaadje

Wat is het verschil tussen een boom en een struik?

Een boom heeft één stam en de takken groeien *hoog boven de grond* in de vorm van een kruin.

Een struik vertakt zich *vlak boven de grond* en heeft geen stam. Struiken worden niet zo hoog als vele boomsoorten.

Is jouw boom of struik alleen?

Veel planten leven samen met de boom. Klimplanten klimmen op de stam, slingerplanten slingeren rond de takken. Mossen bedekken de voet van de stam.

Zwammen hebben een bijzondere band met bomen.

- Zwammen die je vindt op een levende boom, profiteren van de plantensappen van de boom en maken hem zwakker of ziek. Dit zijn **rovers of parasieten**. Wanneer de boom een wonde heeft, kan een rover gemakkelijker de boom binnendringen. Daarom breken we geen takken af of maken we de schors niet stuk.
- Zwammen op dode takken of afgevallen blaadjes, zetten dood materiaal om in voedingsstoffen die door planten kunnen opgenomen worden. Dit zijn **opruimers**.
- Sommige zwammen groeien met de zwamdraden rond de wortels van een boom. De zwam krijgt voedsel van de boom en in ruil hiervoor helpt de zwam de boom om water en mineralen op te zuigen. Dit zijn **boomvrienden**. Een boom die met een 'boomvriend' samenleeft, wordt minder vlug ziek.

Een boom herbergt ook een heleboel dieren die er schuilen, wonen, broeden, eten en jagen ...

HET BOS DOOR DE OGEN VANEEN PISSEBED

WAAR?

Op een open plaats met dood hout (staand of liggend)

INTRO

Spits je oren en kijk om je heen
Je bent hier niet alleen!
In 't donker onder stenen,
onder blaadjes en dood hout,
schuil ik graag met velen.
We kregen een naam, heel raar
Alsof we plassen in bed, zowaar!

Ra ra wie ben ik?

Antwoord: pissebed

Drie kinderen kijken door het masker van een pissebed. Waar leeft de pissebed graag? Zijn ze met veel samen? Zijn er nog andere diertjes?

WAARNEMING VAN KLEINE DIERTJES

Maak zoals een pissebed een wandelingetje door de strooisellaag. Kijk ook eens onder de schors van een dode boom. Welke diertjes kom je tegen? Stop één diertje dat je goed wil bestuderen in een loepepotje. Vul het werkblaadje in. Zoek nadien een goed plekje om je diertje vrij te laten.

MATERIAAL

Per twee kinderen
een loepepotje
zoekkaart kleine beestjes
een werkblaadje

Hoe de diertjes herkennen?

Al deze diertjes lijken goed op elkaar en toch kan je hen uit elkaar houden door hun poten te tellen.

- Hebben ze geen poten dan zijn het wormen, slakken of insectenlarven.
- Hebben ze 6 poten en een lichaam dat uit 3 delen bestaat dan zijn het insecten, zoals kevers, vliegen, muggen en mieren.
- Hebben ze 8 poten en bestaat hun lijf uit 2 delen: een kop en een lichaam dan zijn het spinnen.
- Hebben ze meer dan acht poten dan zijn het pissebedden, duizendpoten of miljoenpoten.

Wat is het verschil tussen een duizendpoot en een miljoenpoot?

Duizendpoten zijn bruin en plat en hebben per segment één paar poten.

Miljoenpoten zijn grijs en rond en hebben per segment 2 paar poten.

Gek genoeg zijn duizendpoten veel sneller dan miljoenpoten. Dat komt doordat duizendpoten vleeseters zijn. Ze moeten dus achter andere diertjes aanjagen.

Miljoenpoten zijn afvaleters.

Wat gebeurt er met de bladeren die jaar na jaar van de boom dwarrelen? Wat gebeurt er met dood hout?

Veel diertjes eten de afgevallen bladeren of stukjes dood hout op. Al die diertjes hebben hun eigen specialiteit bij het opeten van de bladeren of het hout. Ze eten en poepen de resten weer uit. Van die poep eten weer andere beestjes. Sommige beestjes jagen liever op andere diertjes. Het is een grote ondergrondse eetpartij van eten en gegeten worden. Zo ruimen de bodemdiertjes de boel op. Ook de schimmels en bacteriën werken mee.

Wat blijft er over na die eetpartij?

Wat overblijft, is donkerbruine aarde of humus. Hierin zitten weer stoffen die de planten en bomen opnemen via hun wortels en die ze nodig hebben om te groeien. Zo zie je dat er in de natuur geen afval blijft liggen. De kringloop loopt steeds verder en is mooi rond.

CREATIEVE OPDRACHT

Maak een natuurgebiedje voor je diertje. Zoek eerst een goede plek uit. Wat heeft het diertje allemaal nodig? Voedsel, een schuilplaats, ...

Met blaadjes, takken, nootjes kan je nog allerlei spulletjes maken voor je diertje. Maar let op in het bos plukken we niets, we gebruiken enkel afgevallen materiaal.

HET BOS DOOR DE OGEN VAN ...EEN ONDERZOEKSTER

WAAR?

Op een plaats met bomen en struiken

INTRO

Zijn bossen gezond
op de hele aarde rond?

'k Wil het **onderzoeken** elke dag.
Observeren en meten
én een verslag!
Zodat ieder het kan weten:
'Hoe we voor de bossen kunnen zorgen
Vandaag en morgen!'

Ra ra wie ben ik

Antwoord: een onderzoekster

Drie kinderen kijken door het masker van de onderzoekster.

Hoe kijkt de onderzoekster naar het bos?

Wat zou ze kunnen onderzoeken?

ONDERZOEK VAN DE BOSLUCHT

Adem diep in en uit. Hoe voelt de lucht aan?

Droog, vochtig, koud, warm, fris, zuiver, ...

Doe de plakproef: Druk een stukje plakband op de bovenkant van een blad van een boom of struik en kleef het daarna in het kadertje op je werkblad.

MATERIAAL

Plakband en schaar

Per twee kinderen een werkblaadje

Wat zie je onder het plakbandstukje?

Gekleurde vlekjes.

Dit zijn stofdeeltjes die de boom uit de lucht heeft gefilterd.

De bladeren van de bomen zijn net als **stofzuigers**.

De geel tot rode en paarse vlekjes zijn stuifmeelkorrels of pollen.

De zwarte vlekjes zijn stofdeeltjes waarvoor de mens verantwoordelijk is.

Waar komen die zwarte stofdeeltjes vandaan?

- Uit de uitlaat van auto's, vrachtwagens, vliegtuigen ...
- Uit de schoorsteen van fabrieken, huizen, scholen ...
- Opwaaiend stof door tractoren in de landbouw.

Hoe kan een bos de lucht filteren?

Wanneer de wind een stofwolk afkomstig van een fabriek of een drukke verkeersweg naar een bos blaast, vangen de bomen het stof op met hun bladeren. Tijdens een regenbui wordt het stof van de bladeren gespoeld en naar de bodem meegevoerd. Dank zij de bomen en het bos hebben we terug meer zuivere lucht.

Hoe kan jij zelf er voor zorgen dat de lucht proper blijft?

Voorbeelden:

- Ik ga te voet of met de fiets naar school in plaats van met de auto. Zo komen er geen vervuilende stoffen in de lucht.
- Ik zet op mijn kamer de verwarming een graadje minder en doe een extra trui aan of we zetten in de klas de verwarming lager.
- ...

HET BOS, EEN PLEK OM TE SPELEN EN TE ONTSPANNEN

Waarvoor kom jij graag naar het bos?

Voor veel mensen is het bos een leuke plek om te wandelen, te sporten of om de hond uit te laten. Je kunt er even tot rust komen en de natuur ontdekken. Wie wil ravotten, kampen bouwen of een bosspel spelen, kan terecht in één van de vele 'speelbossen' in Vlaanderen.

MOGELIJKE TAKKENSPELLETJES

- **Takkenmikado:** Zoek verschillende takken. De bundel takken wordt op de grond gezet en losgelaten. Neem om beurten een tak van de stapel. Als er een tak beweegt, is je beurt voorbij. Wie verzamelt de meeste takken?
- **Takkenestafette:** Ga in twee rijen staan. De gids geeft aan de eerste in de rij een takje. Geef daarna het takje zo snel mogelijk met de knieën door.
- **Herken je tak:** Zoek een tak. Voel er goed aan. Geef de tak aan de gids. Ga nu in een rij naast elkaar staan met de handen op de rug. De takken worden één voor één langs de rug doorgegeven. Wanneer je denkt jouw tak te voelen, doe je een stap voorwaarts. Heb je je eigen tak terug? Dan mag je blijven staan. Zo niet, keer dan terug naar de rij.
- **Fantaseren met takjes:** Zoek een takje. Laat je fantasie werken. Mijn tak is geen gewone tak, maar mijn tak is een ...
Alternatief: je maakt een beweging met je takje, waarna de anderen raden wat je tak nu geworden is.

MATERIAAL

Takken

HET BOS DOOR DE OGEN VANEEN BOSWACHTER

WAAR?

Aan een kapvlakte

INTRO

Ik geef eerst een Koninklijke stempel
Aan elke boom warempel
Die de houthakker mag doen vallen en verkopen
Zo sparen we dikke bomen in de tropen!

Ra ra wie ben ik?

Antwoord: een boswachter

Drie kinderen krijgen het masker van de boswachter en kijken naar het bos door de ogen van de boswachter. Zij beantwoorden de eerste vraag.

Wat moet de boswachter allemaal doen in het bos?

- *Toezicht houden in het bos. Hij kijkt of iedereen zich aan het bosreglement houdt.*
- *Het bos goed onderhouden, ruiter-, wandel- en fietspaden afbakenen, infoborden plaatsen ...*
- *Informatie geven over het bos.*
- *De planten en de dieren in het bos beschermen.*
- *Bomen die gekapt moeten worden aanduiden met de 'Koninklijke hamer': dit is een bijl met een metalen stempel (zie foto)*
- *Bomen verkopen, nieuwe bomen planten ...*

Welke bomen laat de boswachter kappen?

- *Volwassen bomen.*
- *Zieke bomen.*
- *Bomen die te dicht bij elkaar staan en elkaar hinderen in hun groei.*
- *Boomsoorten die niet thuis horen in dit bos (uitheemse boomsoorten).*

Wat zou jij er van vinden dat dit stukje bos gekapt wordt? Vertel het niet, maar beeld het uit en maak zo met de ganse groep een standbeeld.

Wie kapt de bomen?

De houthakker kapt de gemerkte bomen en haalt ze zo voorzichtig mogelijk uit het bos met grote machines of soms ook met boerenpaarden.

Waar gaan de omgehakte bomen naartoe?

Naar de zagerij, spaanplaatfabriek of de papierfabriek.

Welke voorwerpen staan er bij jou thuis die gemaakt zijn van hout?

Tafel, stoelen, bed, deuren, speelgoed, ramen, tuinhuisje, ...

Hout is een prachtig grondstof voor houten voorwerpen, papier of brandstof. Het raakt nooit uitgeput, tenminste als men ervoor zorgt dat er steeds nieuwe bomen worden aangeplant.

Zijn er in Vlaanderen genoeg bomen voor al het hout dat we nodig hebben?

Onze Vlaamse bossen voorzien slechts in 10% van het hout dat we nodig hebben! Er moet dan ook veel hout ingevoerd worden. Het hout van bomen uit de tropische bossen is dikwijls heel sterk en mooi. Veel mensen willen het hebben om er ramen, deuren of meubels mee te maken. Vaak worden de gekapte bomen niet vervangen. Dat heeft gevolgen voor het bos en voor de planten en dieren die er leven.

Waarom is hout uit de bossen van hier beter voor het milieu dan hout uit de verre tropische bossen?

Hout van bij ons moet immers minder ver getransporteerd worden, waardoor er minder luchtvervuiling is.

Hoe kunnen we zorgen dat de bossen wereldwijd niet allemaal gekapt worden?

Het is heel belangrijk dat we verstandig omspringen, zowel met de bossen hier als de bossen elders op de wereld. Mensen mogen uit het bos halen wat ze nodig hebben, maar moeten wel opletten dat ze het bos geen schade toebrengen. Voor elke boom die gekapt wordt, moet er een nieuwe geplant worden. Dit noemen we duurzaam bosbeheer. Hout uit een goed beheerd bos krijgt een speciaal teken: het **FSC-label**.

Hoe kan jij zelf zorg dragen voor het bos?

- Papier dubbelzijdig gebruiken
- Potloden helemaal opschrijven
- Zorg dragen voor je houten meubels
- Het bosreglement volgen
- Een boom planten...

EMO-SPEL: HET EINDE VAN DE BOMEN

Bekijk vijf fotokaarten van bosbewoners. Bespreek samen met de gids wat de gevolgen van het kappen van de bomen voor die bosbewoners zijn.

Voor wie zijn de gevolgen van de houtkap goed? Minder goed?

Je krijgt per groepje één fotokaart. Maak een standbeeld en beeld met je groepje uit hoe de bosbewoners zich voelen als de bomen in het bos worden omgehakt (boos, verdrietig, strijdvaardig, gelukkig, tevreden, opgelucht).

MATERIAAL

Kaarten voor het Emo-spel 'Het einde van de bomen'.

braam
berggorilla

bosuil

vliegenzwam
grote bonte specht

AFRONDING: DOOR WELKE OGEN KEEK JE HET LIEFST?

WAAR?

Op de terugweg

OPDRACHT

Duid op het werkblaadje aan door welke ogen jij het bos het liefst bekeek.
Wat vond je het leukst? Waarom?

MATERIAAL

Alle maskers

SYNTHESE EN AANZET TOT ACTIE

Bossen zijn wereldwijd het beschermen waard!
Kunnen jullie dit door alle figuren laten uitleggen?
Elke figuur mag ons een tip geven om de bossen beter te beschermen.

De kunstenaar:

De bossen geven mij inspiratie voor mijn kunstwerken.

Actie of tip: Let op het FSC-label, als je houten voorwerpen koopt.

De laars, de hond:

De bossen zijn leuk om in te wandelen, spelen en ravotten.

Actie of tip: Hou je aan het bosreglement!

De wetenschapster:

Bomen filteren de stofdeeltjes uit de lucht en halen CO₂ uit de atmosfeer.

Bossen maken het milieu op aarde gezonder.

Actie of tip: Ga liever te voet of met de fiets naar school dan met de auto.

De loofboom, de pissebed en de gaai:

In een wereld zonder bomen, zouden vele plant- en diersoorten geen onderdak hebben. Elk onderdeel van een boom levert wel voedsel voor een of ander levend organisme zoals de gaai. Zelfs als de boom afsterft of zijn bladeren laat vallen dient hij als voedsel voor heel wat diertjes en paddenstoelen.

Actie of tip: Doe mee aan een boomplantactie.

De boswachter:

Bomen leveren een hernieuwbare grondstof voor veel voorwerpen en papier.

Bomen kweken voor hout, hier in onze bossen, is belangrijk.

Actie of tip: Ga zuinig om met papier, draag zorg voor allerlei voorwerpen.

Bescherm de tropische regenwouden door bv. lid te worden van WWF.

Bronnen

Abeels, K. e.a., De boswachter vertelt, 2003
Detienne, P., Kiekebos. Als bomen gaan spelen ...,2001
De Smedt, V., Buiten benen. Handboek voor natuurvriendelijke spelen, 2009
Verbeke, W., Bomen en struiken: cursus bosbouwbekwaamheid, 2004
Lazet, M., Een boek vol bomen: herbarium, 2006
Bos in beeld – educatieve fiches in verband met bos, 2004
Bomen: groeiplaats – kenmerken – verwerking, 2004
Praktijkgids natuurbeleving, rupsen horen poepen – KNNV Uitgeverij – Jeanette Boogmans, 2010

Pictogrammen van het bosreglement:

http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Natuurbeleid/Toegankelijkheid/Speelzones_in_Vlaanderen/Kindvriendelijke_toegankelijkheidsborden.aspx

http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Natuurbeleid/Toegankelijkheid/Speelzones_in_Vlaanderen/Kindvriendelijke_pictogrammen.aspx